

2023/2002(INI)

27.9.2023

NACRT IZVJEŠĆA

o provedbi programa Erasmus+ za razdoblje 2021. – 2027.
(2023/2002(INI))

Odbor za kulturu i obrazovanje

Izvjestitelj: Milan Zver

SADRŽAJ

	Stranica
OBRAZLOŽENJE – SAŽETI PREGLED ČINJENICA I REZULTATA ISTRAŽIVANJA ...	3
PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA	11

OBRAZLOŽENJE – SAŽETI PREGLED ČINJENICA I REZULTATA ISTRAŽIVANJA

1. Uvod

Ovim se izvješćem o provedbi želi ocijeniti provedba programa Erasmus+ za razdoblje 2012. – 2027., uz utvrđivanje dobrih praksi i rješavanje svih izazova u programu.

Ovim međuevaluacijskim izvješćem ocijenit će se sveukupna učinkovitost i uspješnost programa, uključujući nove inicijative i provedbu mjera uključivanja i pojednostavnjenja.

Izvjestitelj je prikupio informacije i sastavio ovo izvješće o provedbi nakon intenzivnih savjetovanja s velikim brojem dionika. Zaključci se prvenstveno temelje na sljedećim pisanim izvorima:

- rezultatima ankete koje su zemlje koje mogu sudjelovati u programu Erasmus+ za razdoblje 2021. – 2027. uputile nacionalnim agencijama za Erasmus+;
- rezultatima ankete upućene većem broju dionika koji su uključeni u program Erasmus+ za razdoblje 2021. – 2027.;

Osim toga, izvjestitelj se također služio studijama kojima se ocjenjuje rana provedba programa koje su naručili Resorni odjel za strukturnu i kohezijsku politiku i Služba Europskog parlamenta za istraživanja.

Osim navedenih anketa i studija, u lipnju i srpnju 2023. održani su sastanci izvjestitelja u sjeni s nacionalnim agencijama i dionicima iz paneuropskih organizacija kako bi se raspravilo o provedbi programa.

Izvjestitelj je bio u redovitom bilateralnom kontaktu s velikim brojem dionika iz svih sektora programa kako bi prikupio dodatne informacije. Sastao se isto tako s predstavnicima Glavne uprave za obrazovanje i kulturu (DG EAC) pri Komisiji te Izvršne agencije za obrazovanje, audiovizualnu politiku i kulturu (EACEA).

Naposljetku, izvjestitelj je također razmotrio ključne dokumente Komisije, uključujući godišnje programe rada za provedbu programa Erasmus+.

Unatoč svim naporima za prikupljanje relevantnih informacija, poduzetima uz potporu uprave EP-a, izvjestitelj je svjestan da nije mogao provesti cjelovitu kvantitativnu i kvalitativnu ocjenu programa Erasmus+ nakon manje od tri godine provedbe programa. Tijekom preostalog programskog razdoblja potrebno je obraditi dodatne informacije kako bi se dobila potpuna slika. To će biti neophodno pri evaluaciji konačnog učinka programa Erasmus+ za razdoblje 2021. – 2027.

Shodno tomu, ovim se izvješćem o provedbi stoga namjerava pružiti pregled provedbe programa tijekom prve dvije i pol godine njegova postojanja. U njemu se prikazuju prilike i glavni problemi te se iznose prijedlozi za poboljšanje za preostale četiri i pol godine trajanja programa. Zaključke i preporuke trebalo bi uključiti u evaluacijsko izvješće Europske komisije u sredini programskog razdoblja, koje bi trebalo biti dovršeno do kraja 2024. U

izvješću se navode i neke ideje za osmišljavanje budućeg programskog razdoblja.

2. Počeci i struktura programa

Izvorni program Erasmus pokrenut 1987. bio je međunarodni program razmjene studenata, a služio je kao potpora obrazovanju i osposobljavanju. Prošao je nekoliko etapa, pri čemu se svaka faza temeljila na uspjesima i poukama prethodnih. Tijekom programskog razdoblja 2014. – 2020. Erasmus je postao središnja sastavnica novog programa Erasmus+.

Program Erasmus+ obuhvaća različite sektore u području obrazovanja, osposobljavanja, mladih i sporta te promiče međunarodnu suradnju i mobilnost različitim ključnim mjerama i mehanizmima financiranja. Njime se podupiru i inicijative kao što su europska sveučilišta, centri strukovne izvrsnosti, DiscoverEU i inicijativa za uvođenje europske studentske iskaznice.

Mladima, uglavnom studentima, učenicima i naučnicima, pruža različite prilike za studiranje, osposobljavanje i rad u inozemstvu. postoje i mogućnosti za odrasle osobe koje se školuju i nastavno osoblje.

Iako je Program Erasmus+ za razdoblje 2021. – 2027. zadržao istu strukturu kao i prethodni program, ojačao je prioritete u četiri područja: i. uključivanje i raznolikost ii. digitalna transformacija iii. okoliš i borba protiv klimatskih promjena i iv. sudjelovanje u demokratskom životu, zajedničke vrijednosti i građanski angažman.

Općenito, struktura programa osmišljena je tako da se potiču suradnja, mobilnost, inovacije i reforme politika na svim razinama. Važan je za jačanje europske suradnje i promicanje međunarodnog razumijevanja kroz obrazovnu razmjenu i međukulturno učenje. Kao takav jedan je od vodećih programa EU-a te je vrlo prepoznatljiv i popularan među građanima Europe i šire.

3. Glavni zaključci i preporuke

3.1. Uvodne napomene

Cilj je programa Erasmus+ za razdoblje od 2021. do 2027. doprijeti do 12 milijuna sudionika. Kao ključni instrument od velike je važnosti za izgradnju europskog prostora obrazovanja i potporu provedbi europskog strateškog okvira za europsku suradnju u području obrazovanja i osposobljavanja u smjeru europskog prostora obrazovanja i šire. Njegovi temeljni sektorski programi unapređuju suradnju u području politike za mlade u okviru strategije EU-a za mlade za razdoblje 2019. – 2027. i razvijaju europsku dimenziju u sportu.

Početak trenutnog programa pokazao se teškim, s kašnjenjima u odobravanju višegodišnjeg financijskog okvira, a time i same Uredbe o programu Erasmus+. Nakon toga uslijedile su pandemija bolesti COVID-19 i općenito teška gospodarska situacija pogoršana ruskom agresijom na Ukrajinu, što je dovelo i do visokih stopa inflacije u cijeloj Europi. Sve to dovelo je do nezapamćenih izazova za aktivnosti u okviru programa Erasmus+. Opća percepcija institucija uključenih u provedbu programa Erasmus+ jest ne postoji fleksibilnosti koja se pokazala tijekom krize uzrokovane bolešću COVID-19, posebno u EACEA-i. Iako se cijene mjere Europske komisije i EACEA-e za prilagodbu ukrajinskoj krizi, mnoge su institucije izrazile jasno stajalište da se moglo učiniti više i da su nacionalni izvori

financiranja bili dostupniji od sredstava primljenih u okviru programa Erasmus+.

3.2. Razmjer i opseg programa

Interes za programom vrlo je velik i trenutačno je na istoj razini kao i prije pandemije bolesti COVID-19. Uz iznimku obrazovanja odraslih, potražnja za aktivnostima mobilnosti i suradnje mnogo je veća od dostupnih mogućnosti;

Tijekom pandemije bolesti COVID-19 bilo je teško provesti mjere mobilnosti, stoga je u prvoj godini, 2021., došlo do potrebnih prilagodbi smanjenjem sredstava za mobilnost (KA1) i povećanjem financiranja za partnerstva za suradnju i inovacije (KA2). Važno je naglasiti da Erasmus+ nije suspendiran ili prekinut tijekom pandemije;

aktivnosti fizičke mobilnosti odvijale su se do određene mjere čak i tijekom pandemije. Komisija i nacionalne agencije omogućile su veću fleksibilnost; učenici i nastavno osoblje također su bili voljni promijeniti svoje početne planove te su, unatoč odgodama, i dalje putovali. To je popraćeno proširenjem virtualnog i kombiniranog učenja (e-učenje/učenje na daljinu) i izgradnjom infrastrukture za digitalizirane mogućnosti učenja – za što bi bilo potrebno puno više vremena da nije bilo pandemije.

Mobilnost odraslih osoba koje se školuju kao nova prilika još nije dovoljno dobro oglašena te je stopa korištenja relativno niska. Međutim, brojke su se povećale s 2022. na 2023., a očekuje se da će potražnja 2024. odgovarati prilikama.

Aktivnosti sudjelovanja mladih privlače velik interes. Međutim, prepreke sudjelovanju i dalje su vrlo izražene, s obzirom na kompleksne administrativne procedure i procedure za prijavu za male organizacije koje se prijavljuju te nemogućnost neformalnih skupina mladih da se prijave.

Istodobno, rezultati savjetovanja za ovo izvješće pokazuju da je Erasmus+ doista postao vrlo popularan i nesumnjivo jedan od najuspješnijih europskih brendova.

3.3. Priznavanje i prenosivost bodova

Prema anketi Mreže studenata programa Erasmus, gotovo trećina ispitanika izjavila je da im nisu u potpunosti priznati bodovi, što je daleko od ciljeva utvrđenih u Povelji Erasmus za visoko obrazovanje. Izvjestitelj stoga traži od Komisije da radi na većem priznavanju bodova stečenih tijekom razdoblja mobilnosti, čime bi se studentima olakšao prijenos bodova među institucijama i osigurala akademska vrijednost njihovih iskustava. Osim toga, trebalo bi istražiti izvedivost „zajedničke europske diplome” i potrebu za njom.

3.4. Glavne značajke i struktura

Trenutačni program temelji se na istom pristupu kao i u prethodnom programu, a to je grupiranje aktivnosti u okviru ključnih aktivnosti (KA1 – Mobilnost pojedinaca u svrhu učenja, KA2 – Suradnja među organizacijama i institucijama, KA3 – Potpora razvoju politika i suradnji) i aktivnosti Jean Monnet. Pristup KA sada se primjenjuje i na sport, za razliku od prethodnog programa. Tri ključne aktivnosti programa Erasmus+ dobro su uspostavljene i

prihvaćaju ih različite zajednice u području obrazovanja, osposobljavanja, mladih i sporta.

3.5. Prioriteti programa i utjecaj

Mobilnost pojedinaca i dalje je središnja sastavnica programa Erasmus+. Iako su mjere mobilnosti vrlo popularne i dobivaju pozitivne povratne informacije o većini aspekata, ima prostora za poboljšanje kad je riječ o jasnoći pravila financiranja i poboljšanju upravljanja programima, posebno pomoću digitalnih alata. Izmjene sporazuma o dodjeli bespovratnih sredstava trebale bi biti prioritet u drugoj fazi programa kako bi se osiguralo da svi sudionici dobiju bespovratna sredstva prije početka mobilnosti. Bespovratna sredstva iz programa Erasmus trenutačno ne pokrivaju u potpunosti dodatne troškove studiranja u inozemstvu. Financiranje obrazovanja iz višegodišnjeg financijskog okvira trebalo bi povećati kako bi se postigao zadani cilj širokog pristupa visokokvalitetnoj mobilnosti i držao korak s povećanjem stvarnih troškova mobilnosti. Osim toga, inicijativa DiscoverEU postala je dobro uhodana i jednostavna aktivnost koju mladi traže.

Kad je riječ o informiranju šire javnosti u Europi, mobilnost u svrhu učenja najučinkovitija je aktivnost kad se uzme u obzir broj pojedinaca. To isto vrijedi i kad je riječ o vrijednosti za uloženi novac. Mala partnerstva dopiru do mnogih pojedinačnih sudionika. To postaje očito kada se promatraju izvješća o projektima i slušaju povratne informacije nositelja projekata.

Na prvi pogled, uspostava programa s nekoliko ključnih aktivnosti čini se jednostavnom i lako razumljivom. Međutim, sve se mjere sastoje od podmjera s mnogo različitih vrsta unutar svake od njih. Time se program čini relativno složenim i teško razumljivim ciljnim skupinama. To također otežava upravljanje programom.

Uključivanje i raznolikost:

Erasmus+ stavlja snažan naglasak na promicanje uključivanja, raznolikosti i jednakih mogućnosti za sve sudionike kako bi se prevladale sve prepreke povezane s njihovim podrijetlom, socioekonomskim statusom, sposobnostima ili drugim značajkama. U okviru projekata i aktivnosti potiče se na uklanjanje prepreka sudjelovanju i promicanje socijalne kohezije.

Najveća je prepreka za postizanje uključivanja nedovoljna razina dodijeljenih bespovratnih sredstava. Potrebno je dodatno razviti strategije kako bi se osiguralo da nedovoljno zastupljene skupine, uključujući osobe s invaliditetom i osobe iz marginaliziranih zajednica, imaju učinkovit pristup mogućnostima u okviru programa Erasmus+.

Europski parlament smatra da je uključivanje od ključne važnosti; posebno je usmjereno na potporu koja se pruža skupinama u nepovoljnom položaju kako bi se olakšalo njihovo sudjelovanje. Parlament traži konkretne informacije o socioekonomskom položaju sudionika i financijskom učinku invaliditeta. Ti podaci trenutačno nisu dostupni zbog nedostatka ispravnih informatičkih alata, a i zbog toga jer je još prerano za dovršetak projekata.

Zelena i digitalna tranzicija:

Erasmus+ snažno je i legitimno usmjeren na fizičku mobilnost, koju treba uravnotežiti s ublažavanjem klimatskih promjena. Jasno je da su poduzeti koraci za povećanje broja zelenih putovanja i da se primjenjuju više tarife za ekološki prihvatljivije načine putovanja.

Izvjestitelj pozdravlja napore uložene u ostvarivanje digitalne transformacije, posebno

jačanjem napora za poticanje „Erasmusa bez dokumenata” i „europske studentske iskaznice”. Posebno je važno povezati upravljanje programom i sudjelovanje pojedinaca s inicijativom za elektroničku identifikaciju. Međutim, provedba se ne odvija prema planu. Izvjestitelj traži od Komisije da poboljša digitalne procese, postupke i alate te da poboljša interoperabilnost među različitim dostupnim alatima.

Promicanje sudjelovanja mladih i demokratske vrijednosti:

Cilj je programa Erasmus+ osnažiti mlade da se aktivno uključe u svoje zajednice, sudjeluju u postupcima donošenja odluka i doprinesu izgradnji snažnog osjećaja demokratskih vrijednosti i aktivnog građanstva. Potiču se projekti za promicanje kritičkog razmišljanja, medijske pismenosti i sudjelovanja mladih u demokratskim procesima.

Istraživanja pokazuju da sudjelovanje u programu Erasmus+ poboljšava razumijevanje europskih vrijednosti i potporu njima. Prema studiji ESN-a nakon iskustva u okviru programa Erasmus+ većina se studenata smatra više globalnim građanima te se identificira s EU-om, pri čemu se njihovo identificiranje s vlastitom zemljom i regijama ne gubi. Građanski angažman i sudjelovanje u demokratskom životu jedan je od novih prioriteta programa jer će se u okviru KA2 posvetiti veća pozornost „zajedničkim vrijednostima, građanskom angažmanu i sudjelovanju”, ali napredak još uvijek nije vidljiv. Općenito, mjere u okviru programa Erasmus+ u području građanskog odgoja i obrazovanja imaju znatan sistemski učinak. Postavljanjem građanskog angažmana kao prioriteta u iskustvima mobilnosti u svrhu učenja u visokom obrazovanju pridonijelo bi se postizanju ciljeva utvrđenih u europskoj strategiji za sveučilišta. Također bi to bio sastavni dio horizontalnih prioriteta uključivanja i sudjelovanja u demokratskom životu programa. Programom Erasmus+ trebali bi se promicati i europski izbori 2024. i motivirati sudjelovanje.

3.6. Proračun

Procijenjeni ukupni raspoloživi proračun za razdoblje 2021. – 2027. iznosi 26,51 milijardu EUR, od čega je 24,57 milijardi EUR u tekućim cijenama i „dodatak” u iznosu od 1,938 milijardi EUR u tekućim cijenama iz prihoda Komisije od novčanih kazni. Većina proračunskih sredstava (do 83 %) namijenjena je obrazovanju i osposobljavanju. U usporedbi s prethodnim programom proračun za Erasmus+ gotovo se udvostručio, što je nesumnjivo dobrodošao razvoj događaja, unatoč tome što nije postignuto utrostručenje koje je prvotno zatražio Europski parlament. Međutim, udvostručenje proračuna podudara se sa sve većom inflacijom.

Izvjestitelj predlaže da se godišnja proračunska sredstva ravnomjernije raspodjeljuju tijekom programskih godina, posebno za dobro uhodane aktivnosti.

Može se također primijetiti da se tijekom tekućeg programskog razdoblja smanjio broj organizacija mladih koje primaju centralizirana bespovratna sredstva u okviru programa Erasmus+ kojima izravno upravlja EACEA.

Treba napomenuti da sportski sektor raspolaže vrlo ograničenim sredstvima, što ograničava prostor za mobilnost, razvoj inovacija i transnacionalnu suradnju. Potrebno je osigurati i sinergije s programom „EU za zdravlje” za razdoblje 2021. – 2027.

Proračun dostupan za mjere u području obrazovanja i osposobljavanja odraslih (ALE) postaje sve nepredvidljiviji. Trenutačni ukupni iznos i udio koji on čini, 5,8 % ukupnog proračuna za

obrazovanje i osposobljavanje, nisu dovoljni da se do 2030. dostigne postotak od 60 % odraslih osoba koje se obrazuju i osposobljavaju. To je u kontekstu nedostatka strukturnih sredstava za obrazovanje i osposobljavanje odraslih na nacionalnoj i regionalnoj razini u Europi, što dovodi do visokog stupnja ovisnosti o financiranju projekata EU-a.

3.7. Upravljanje programom

Kako bi se odgovorilo na prethodne kritike da je program pretjerano birokratski, programom Erasmus+ za razdoblje 2021. – 2027. uvodi se niz pojednostavnjenja, kao što su prijedlozi u dvije faze, paušalni iznosi i mala partnerstva, koje su dionici pozdravili. Uloženi su znatni naponi kako bi se pojasnili ciljevi poziva i izvještavanje o tim pozivima.

Međutim, sa stajališta korisnika i nacionalnih agencija postoji niz nedostataka. Na primjer složeni postupak registracije, obrasci za podnošenje zahtjeva i drugi postupci za koje je potrebno mnogo pojedinosti, a koje manji subjekti i pojedinci teško mogu ostvariti bez posebne potpore.

Nadalje, nedostatak potpore ili smjernica sa središnje razine nacionalnim agencijama otežava postupke evaluacije i izvješćivanja te dovodi do nedosljednosti među nacionalnim agencijama. Osim toga, informatički alati predstavljaju problem.

Zahtjev za „kontinuirano izvješćivanje” vrlo je zahtjevan za korisnike i oduzima dragocjeno vrijeme od provedbe projekta. Taj bi zahtjev trebalo preispitati u preostalom programskom razdoblju i budućem programu.

Izjavitelj stoga snažno preporučuje ublažavanje administrativnih zahtjeva na svim razinama i u svim fazama, uključujući fazu prijave. Jasno je da trenutačna situacija sprječava male korisnike da se prijave za ključnu aktivnost 1 (KA), npr. razmjene mladih, kao i mala partnerstva u okviru ključne aktivnosti 2., koje su posebno namijenjene manjim organizacijama.

Informatička pitanja:

Unatoč središnjoj važnosti prioriteta digitalizacije u programu, spor napredak digitalnih alata predviđen za potporu provedbi programa ne ispunjava sva očekivanja, što negativno utječe na sudjelovanje i provedbu programa. Također otežava potrebno prikupljanje i praćenje podataka te u konačnici predstavlja visok reputacijski rizik za cjelokupni imidž programa.

Izjavitelj snažno potiče Komisiju da osigura da postojeći digitalni alati i sustavi koji se upotrebljavaju za upravljanje programom i njegovu provedbu budu prilagođeni korisnicima. Oni bi trebali funkcionirati pravilno i u potpunosti. Poziva Komisiju da se bez odgode pozabavi ozbiljnim trajnim problemima povezanim s informatičkim alatima programa Erasmus+ i da ih testira u dovoljno velikim razmjerima prije njihove daljnje provedbe. Također napominje da postoje slični problemi s informatičkim alatima u drugim programima koje financira EU, uključujući Europske snage solidarnosti i Kreativnu Europu.

3.8. Suradnja i sinergije

EU aktivno radi na jačanju suradnje i stvaranju sinergija između programa Erasmus+ i drugih inicijativa, programa i instrumenata financiranja EU-a. Cilj je tih napora maksimalno povećati

učinak i djelotvornost ulaganja EU-a u obrazovanje, osposobljavanje, mlade, istraživanje, inovacije i regionalni razvoj. Međutim, postoji znatan prostor za poboljšanje te je potrebno olakšati interoperabilnost programa i na nacionalnoj i na središnjoj razini (EK). Također je potrebno poboljšati povezanost centraliziranih i decentraliziranih mjera u okviru programa.

3.9. Suradnja Europske komisije, izvršne agencije (EACEA) i nacionalnih agencija

EACEA je odgovorna za većinu centraliziranog upravljanja. Za provedbu projekata (npr. saveza europskih sveučilišta) potrebna je dobra komunikacija i koordinacija između EACEA-e i nacionalnih agencija. Međutim, to sada nije slučaj. EACEA i nacionalne agencije potpisale su 2023. memorandum o razumijevanju, ali to tek treba dovesti do određenog poboljšanja. Boljom koordinacijom među nacionalnim agencijama, koju potiče i prati Europska komisija, poboljšala bi se dosljednost u tumačenju pravila među nacionalnim agencijama te standardizacija i kvaliteta evaluacija. Europska komisija trebala bi osigurati da nacionalne agencije i njihovi ocjenjivači jasno razumiju razlike između bespovratnih sredstava za projekte i bespovratnih sredstava za poslovanje. Očito je da cilj izgradnje kapaciteta bespovratnih sredstava za poslovanje koji ih razlikuje od bespovratnih sredstava za projekte nije dobro shvaćen.

3.10. Inicijativa Europska sveučilišta

Zahvaljujući središnjoj ulozi inicijative Europska sveučilišta na nacionalnoj razini i razini institucija veća se pozornost pridaje uklanjanju preostalih prepreka međunarodnoj suradnji u području visokog obrazovanja te se više razgovora tome. Neke države članice već su donijele dugoočekivane zakonodavne promjene koje će biti korisne ne samo savezima koji sudjeluju u inicijativi, već i drugim oblicima suradnje te visokim učilištima izvan postojećih saveza. Međutim, trebalo bi izbjeći ubrzani postupak za financiranje postojećih saveza kako bi se osigurao pošten i pravedan sustav za sve.

Daljnji razvoj europskih sveučilišta trebao bi se temeljiti na predstojećoj zasebnoj evaluaciji inicijative i na pouzdanom okviru za praćenje kako bi se nadogradilo na ono što je dobro funkcioniralo i analiziralo ono što nije dobro funkcioniralo. Bit će potrebno ponovno razmotriti i ponovno kalibrirati opće ciljeve koji su sve brojniji.

Europska sveučilišta trebalo bi dodatno podupirati i razvijati u okviru programa Erasmus+. Međutim, to ne bi trebalo biti nauštrb drugih oblika suradnje koji su jednako važni za potporu ciljanim inovacijama i razvoju praktičnih rješenja te kojima se podupire šire sudjelovanje visokih učilišta u programu Erasmus+.

4. Zaključak

Prednosti programa Erasmus+ za razdoblje 2021. – 2027. uključuju njegov sveobuhvatni položaj kao programa koji je izdržao test vremena (više od 35 godina ako računamo Erasmus) i koji je sada postao globalno priznat brend. U skladu s tim, izvjestitelj ustraje u tome da vizualno brendiranje programa Erasmus+ mora i dalje biti jasno povezano s EU-om.

Prednosti programa Erasmus+ znatno nadilaze formalno obrazovanje. Općenito, sudjelovanje u programu donosi brojne koristi, od osobnog rasta i kulturnog obogaćivanja do veće

zapošljivosti, potpunijeg obrazovanja te povezanije i uključivije Europe. Program omogućuje sudionicima da se povežu i sklope trajna prijateljstva s vršnjacima izvan svojeg neposrednog kruga.

Jasno je da veliki potencijal programa Erasmus+ zahtijeva dostatna financijska sredstva u budućnosti kako bi se nastavio njegov dalekosežan utjecaj na pojedince i društva u cijeloj Europi i šire.

Rezultati evaluacije Parlamenta upućuju na to da je za budući uspjeh programa ključno da se zbog tehničkih problema ne dovode u pitanje njegova učinkovitost i da je hitno potrebno daljnje pojednostavljenje programa.

Predstojeća evaluacija VFO-a u sredini programskog razdoblja trebala bi biti dovršena do kraja 2024. i očekuje se da će dati dodatan uvid u postignuća i nedostatke trenutnog programa.

Erasmus+ prije svega mora biti program koji je blizak građanima i dostupan svima.

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

o provedbi programa Erasmus+ za razdoblje 2021. – 2027.

(2023/2002(INI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir članke 165. i 166. Ugovora o funkcioniranju Europske unije,
  - uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2021/817 Europskog parlamenta i Vijeća od 20. svibnja 2021. o uspostavi programa Erasmus+: programa Unije za obrazovanje, osposobljavanje, mlade i sport te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 1288/2013¹,
  - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 15. rujna 2020. o učinkovitim mjerama za ekologizaciju programa Erasmus+ i Kreativna Europa te Europskih snaga solidarnosti²,
  - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 11. studenog 2021. o europskom prostoru obrazovanja: zajednički holistički pristup³,
  - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 19. svibnja 2022. o uspostavi europskog prostora obrazovanja do 2025. – mikro kvalifikacije, individualni računi za učenje i učenje za održiv okoliš⁴,
  - uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 23. lipnja 2022. o mjerama uključivanja u okviru programa Erasmus+ 2014. – 2020.⁵,
  - uzimajući u obzir studiju od 11. rujna 2023. provedenu za Odbor za kulturu i obrazovanje naslovljenu „Programi financiranja EU-a za razdoblje 2021. – 2027. u području kulture, medija, obrazovanja, mladih i sporta: prve pouke, izazovi i buduće perspektive – Erasmus+,”
  - uzimajući u obzir studiju od 20. srpnja 2023. provedenu za Odbor za kulturu i obrazovanje naslovljenu „Početna provedba četiriju programa EU-a za razdoblje 2021. – 2027.: Erasmus+, Kreativna Europa, Europske snage solidarnosti i Građani, jednakost, prava i vrijednosti (3. sastanak)”
  - uzimajući u obzir članak 54. Poslovnika, kao i članak 1. stavak 1. točku (e) te Prilog III. Odluci Konferencije predsjednika od 12. prosinca 2002. o postupku odobrenja izrade izvješća o vlastitoj inicijativi,
  - uzimajući u obzir izvješće Odbora za kulturu i obrazovanje,
- A. budući da je Erasmus+ („program”) vodeći program EU-a kojim se podupiru obrazovanje, osposobljavanje, mladi i sport u Europi i izvan nje;

---

¹ SL L 189, 28.5.2021., str. 1.

² SL C 385, 22.9.2021, str. 2.

³ SL C 205, 20.5.2022, str. 17.

⁴ SL C 479, 16.12.2022., str. 65.

⁵ SL C 32, 27.1.2023., str. 58.

- B. budući da je taj program ključan za poticanje europskog osjećaja pripadnosti;
- C. budući da se ukupni proračun programa za razdoblje 2021. – 2027. procjenjuje na 26,2 milijarde EUR te da se stavlja snažan naglasak na uključivanje, zelenu i digitalnu tranziciju te promicanje sudjelovanja mladih u demokratskom životu;
- D. budući da se ciljevi programa ostvaruju u okviru triju ključnih aktivnosti: „mobilnost pojedinaca u učenju” (KA1), „suradnja među organizacijama i institucijama” (KA2) i „potpora razvoju politika i suradnji” (KA3);
- E. budući da potražnja za programom uvelike premašuje dostupna financijska sredstva, što negativno utječe na sudjelovanje i broj projekata koji se mogu financirati;
- F. budući da sve veći troškovi života, visoke stope inflacije i drugi izazovi stvaraju dodatni pritisak na proračun programa;

Trenutačno stanje i uspjesi

1. ističe da su cjeloživotno učenje, bolja uključenost osoba koje nemaju puno prilika i uklanjanje prepreka mobilnosti, kao što su nedostatak automatskog priznavanja kvalifikacija i financijske prepreke, ključni prioriteti;
2. priznaje da postojeća struktura dobro funkcionira i uspješno objedinjuje ranije odvojene programe, čime se osigurava dobar ekosustav financiranja;
3. prepoznaje važnost dovoljno različitih mjera umjesto univerzalnog pristupa;
4. cijeni „zajednicu učenja” koju je program Erasmus+ uspio stvoriti, a koju čine sudionici, korisnici, dionici, nacionalne agencije i institucije EU-a;
5. pozdravlja potpisivanje memoranduma o razumijevanju između Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu i nacionalnih agencija; ističe važnost dobre komunikacije između tih dviju strana;
6. ističe da su se mobilnost u svrhu učenja i mala partnerstva pokazali vrlo učinkovitim aktivnostima za dopiranje do šire javnosti u cijeloj Europi, pružajući izvrsnu vrijednost za uloženi novac s obzirom na broj pojedinačnih sudionika;
7. svjestan je da su horizontalne prioritete programa vrlo dobro prihvatili različiti sektori i dionici;
8. pozdravlja nacionalne agencije koje su izradile nacionalne planove za uključivanje i raznolikost, uzimajući u obzir prepreke uključivanju i raznolikosti;
9. pozdravlja ambiciju da se ostvari digitalna transformacija programa;
10. cijeni korake koji se poduzimaju za povećanje broja zelenih putovanja i da se primjenjuju više tarife za ekološki prihvatljivije načine putovanja;
11. uviđa da su nove vodeće inicijative pokazale svoju dodanu vrijednost;

12. prima na znanje da su visoka sveučilišta objeručke prihvatila inicijativu Europska sveučilišta i njezinu središnju ulogu u olakšavanju napora za uklanjanje prepreka međunarodnoj suradnji u području visokog obrazovanja;
13. napominje da je inicijativa DiscoverEU, koju je pokrenuo Parlament, dobro prihvaćena, popularna i lako dostupna neformalna aktivnost učenja;
14. podsjeća da je apsorpcija proračuna za razdoblje 2021. – 2022. iznosila gotovo 100 % unatoč kašnjenju početka provedbe programa;
15. prima na znanje potrebne prilagodbe zbog pandemije, uz privremeno smanjenje sredstava za mobilnost i povećanje sredstava za suradnju i partnerstva za inovacije;
16. cijeni brzu reakciju i veću fleksibilnost programa za potporu ukrajinskim studentima, nastavnicima i obrazovnim djelatnicima;
17. napominje da su se neki postupci podnošenja zahtjeva poboljšali tako što su postali jednostavniji i učinkovitiji;
18. ističe vrlo niske stope pogreške u usporedbi s drugim programima financiranja EU-a, posebno s obzirom na složenost programa;

Izazovi i problemi

19. poziva Komisiju da ukloni sve financijske i administrativne prepreke kako bi se postigao istinski uključiv program kojim se prihvaća raznolikost;
20. ističe da nedovoljna bespovratna sredstva za pokrivanje troškova mobilnosti i kašnjenja u plaćanjima u najvećoj mjeri odvrću sudionike u projektima mobilnosti;
21. žali što podnošenje zahtjeva za financiranje programa Erasmus+ traje dugo i što se podnositelji zahtjeva često ne mogu prijaviti bez vanjske pomoći; traži da se osmisle razmjerni postupci registracije i podnošenja zahtjeva, kako u pogledu duljine dokumenata tako i u pogledu razumljivosti jezika koji se u njima koristi;
22. žali zbog činjenice da komplicirani procesi znatno ometaju sudjelovanje malih organizacija u školskom sektoru i sektoru mladih;
23. zabrinut je zbog činjenice da je gotovo trećina ispitanika izjavila da im nisu u potpunosti priznati bodovi, što je daleko od ciljeva utvrđenih u Povelji Erasmus za visoko obrazovanje;
24. razočaran je zbog slabog sudjelovanja u aktivnostima obrazovanja i osposobljavanja odraslih, s obzirom na njihovu važnost;
25. poziva Komisiju da preispita svoju strategiju za obrazovanje odraslih u suradnji s nacionalnim agencijama i relevantnim dionicima s obzirom na cilj da do 2030. godine 60 % odraslih osoba sudjeluje u programima obrazovanja i osposobljavanja odraslih;
26. pozdravlja primjenu pristupa paušalnog iznosa u projektima suradnje jer ga mnogi korisnici priznaju kao učinkovitu mjeru pojednostavljenja; napominje, međutim, da

zahtjev za „kontinuirano izvješćivanje” može biti opterećenje, posebno za manje organizacije;

27. napominje da sektor sporta u okviru programa Erasmus+ ima vrlo ograničena sredstva u nekim područjima, čime se ograničava njegovo područje primjene;
28. duboko žali zbog sporog i nepotpunog razvoja informatičke infrastrukture i nepravilnog funkcioniranja informatičkih alata kao što su moduli za korisnike i upravljanje projektima, čime se povećava radno opterećenje svih uključenih u provedbu programa, novi sudionici odvrću od sudjelovanja i potkopava ambicija programa da se proširi sudjelovanje; napominje da postoje slični problemi s informatičkim alatima u drugim programima koje financira EU, uključujući Europske snage solidarnosti;
29. žali zbog činjenice da informatički problemi također ozbiljno utječu na dostupnost podataka, što je ključno za tekuću reviziju u sredini razdoblja, zbog čega je potrebna mnogo zahtjevnija metodologija evaluacije čime se pogoršava administrativno opterećenje;
30. poziva Komisiju da ispravi ograničenu upotrebljivost portala za financiranje i natječaje kako bi dionici mogli preuzeti podatke za analizu značajki uspješnih projekata u smislu proračuna i po zemlji sudionici, korisniku i vrsti projekta;
31. ističe potrebu da se ozbiljno shvati učinak umjetne inteligencije koja je već olakšala počinjenje prijevара, ali bi također mogla smanjiti radno opterećenje nacionalnih agencija i poboljšati prikupljanje podataka;
32. traži da se veća pozornost posveti pitanjima koja se odnose na međunarodnu dimenziju programa, kao što su pravila o zaštiti podataka za zemlje koje nisu članice EU-a, utjecaj geopolitičkih pitanja i pitanja povezana s vizama;
33. očekuje da će memorandum o razumijevanju između Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu i nacionalnih agencija dovesti do konkretnih poboljšanja, razmjene dobrih praksi i pojašnjenja uloga i odgovornosti kako bi se postigla dosljednost, usklađenost i učinkovita komunikacija nacionalnih agencija;
34. poziva na poboljšanje kvalitete evaluacija bespovratnih sredstava za poslovanje;

Poboljšanje postojećeg i osmišljavanje budućeg programa Erasmus+

35. poziva Komisiju, države članice, nacionalna tijela i nacionalne agencije da osiguraju da se program Erasmus+ približi građanima i da ostane „program građana” odozdo prema gore koji nudi kvalitetne mogućnosti obrazovanja i mobilnosti za učenike svih dobnih skupina;
36. naglašava da je opća svrha programa Erasmus+ široka i da nadilazi potrebe tržišta rada;
37. poziva Komisiju da potiče ulogu programa Erasmus+ u povećanju građanskog angažmana i boljem razumijevanju i potpori europskim vrijednostima te da ga pretvori u program kojim će se istinski promicati europska demokracija;

38. traži da se program pojednostavi na svim razinama, među ostalim na način da se procijeni mogu li se postojeće (pod)mjere spojiti te da se taj vodeći program EU-a ne preopterećuje novim zadaćama i inicijativama kojima se razvodnjava njegova temeljna svrha;
39. poziva na bolje povezivanje centraliziranih i decentraliziranih mjera i poboljšanje upotrebe fleksibilnih instrumenata financiranja kao što su mikrobepovratna sredstva;
40. traži konkretne mjere za uklanjanje postojećih podjela u strukturi programa kako ne bi postojale razlike među različitim obrazovnim područjima i akterima;
41. poziva na bolju ravnotežu između kvantitativnih (broj korisnika i podržanih projekata) i kvalitativnih ciljeva u okviru programa te naglašava da poboljšanje kvalitete obrazovanja mora i dalje biti u središtu programa Erasmus+;
42. poziva na veću upotrebu virtualnog i kombiniranog učenja i izgradnju infrastrukture za digitalizirane mogućnosti učenja;
43. traži da se eTwinning u potpunosti i neometano uključi u program Erasmus+;
44. potiče Komisiju da pojača napore u pogledu digitalne transformacije programa, posebno u pogledu postizanja „Erasmusa bez papira” i uspostave „europske studentske iskaznice”, nakon početnog planiranja;
45. traži od Komisije da procijeni mogućnosti za integriraniji pristup aktivnostima mladih u svim programima EU-a;
46. poziva Komisiju da osigura potrebnu fleksibilnost programa u osmišljavanju sljedeće generacije programa Erasmus+, osiguravajući pritom ujednačenost i odgovarajući nadzor programa, među ostalim od strane Parlamenta;
47. traži od Komisije da ponovno ocijeni potrebu za većom vidljivošću izravne povezanosti između EU-a i programa Erasmus+ kao njegova vodećeg programa kako bi se povećala razina informiranosti o toj povezanosti među sadašnjim i budućim korisnicima;
48. ustraje u tome da nacionalne agencije, korisnici, uključujući mlade, i Parlament budu aktivno uključeni u proces zajedničkog stvaranja sljedeće generacije programa Erasmus+;
49. potiče Komisiju i države članice da osiguraju potpuno iskorištavanje sinergija između programa Erasmus+ i drugih programa kao što su Obzor Europa ili Europski socijalni fond plus te da program bude bolje povezan s drugim politikama EU-a, kao što je Akcijski plan za antirasizam za razdoblje 2020. – 2025.;
50. naglašava da su problemi s informatičkom infrastrukturom poput onih uočenih tijekom trenutnog programskog razdoblja neprihvatljivi te očekuje da će informatička infrastruktura sljedeće generacije program Erasmus+ biti u potpunosti operativna od prvog dana;
51. poziva na postupnija i predvidljivija povećanja proračuna u sljedećem višegodišnjem

financijskom okviru te inzistira na tome da od samog početka 2028. razine financiranja ne smiju biti niže od onih iz posljednje godine aktualnog programa (2027.) kako bi se osigurao neometan kontinuitet i stabilnost mjera i aktivnosti programa;

52. izražava odlučnost da osigura znatno povećanje proračuna programa Erasmus+ u programskom razdoblju 2028. – 2033.;

o

o o

53. nalaže svojoj predsjednici da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću, Komisiji te nacionalnim agencijama Erasmus+.